

DISKRIMINACIJA NA RADNOM MJESTU

Kako ostvariti razumnu prilagodbu u praksi?

Marica Mirić

Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske - SOIH

Direktiva

- Prvi dokument Direktiva Vijeća EU **2000/78/EZ** – **članak 5** “Kako bi se zajamčilo poštovanje načela jednakog postupanja u pogledu osoba s invaliditetom, moraju se osigurati razumne prilagodbe njihovim posebnim potrebama. To znači **da poslodavci prema potrebi u određenoj situaciji poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi se osobi s invaliditetom omogućio pristup zapošljavanju, sudjelovanje ili napredovanje na radu ili usavršavanje, ako takve mjere za poslodavca ne predstavljaju nerazmjern teret.** Taj se teret neće smatrati nerazmjernim ako se u dovoljnoj mjeri podupre postojećim mjerama politike za zaštitu osoba s invaliditetom dotične države članice

Definicija KPOSI

- Članak 2. UN KPOSI definira **razumnu prilagodbu** kao potrebnu i prikladnu preinaku i podešavanja, koja ne predstavljaju nesrazmjerno ili neprimjereno opterećenje, da bi se takvo što u pojedinačnom slučaju, tamo gdje je to potrebno kako bi se osobama s invaliditetom osiguralo uživanje ili korištenje svih ljudskih prava i temeljnih sloboda na ravnopravnoj osnovi s drugima

Konvencija uspostavlja vezu između uskraćivanja razumne prilagodbe i diskriminacije tako što u članku 2. definira da diskriminacija na temelju invaliditeta znači:

"svako pravljenje razlike, isključivanje ili ograničavanje na temelju invaliditeta čiji cilj ili posljedica jeste ograničavanje ili poništavanje priznavanja, uživanja ili vršenja svih ljudskih prava i osnovnih sloboda u područja politike, ekonomije, socijalnih, kulturnih, građanskih prava i svakom drugom području",
te ističe da diskriminacija uključuje i "uskraćivanje razumne prilagodbe".

Članak 5. Konvencije, koji je posvećen načelu ravnopravnosti i nediskriminacije, obavezuje države članice da poduzmu sve neophodne korake kako bi osigurale razumnu prilagodbu, s ciljem promoviranja ravnopravnosti i eliminiranja diskriminacije.

- Članak 27. UN KPOSI države stranke priznaju pravo na rad osobama s invaliditetom, na ravnopravnoj osnovi s drugima; ovo uključuje pravo na mogućnost zarađivanja za život od rada, slobodno odabranog ili prihvaćenog na tržištu rada i u radnom okruženju koje je otvoreno, uključujuće i dostupno osobama s invaliditetom. Države stranke će osigurati i promicati ostvarenje prava na rad, uključujući pritom i one koji steknu invaliditet tijekom zaposlenja, poduzimanjem odgovarajućih koraka, uključujući i zakonodavstvo, s ciljem, među ostalim:...osiguranja prihvatljive prilagodbe okruženja na radnom mjestu za osobe s invaliditetom...

- Članak 4 stavak 2. Zakona o suzbijanju diskriminacije: Diskriminacijom u smislu ovoga Zakona smatrat će se i propust da se osobama s invaliditetom, sukladno njihovim specifičnim potrebama, omogući:

korištenje javno dostupnih resursa, sudjelovanje u javnom i društvenom životu, pristup radnom mjestu i odgovarajući uvjeti rada, prilagodbom infrastrukture i prostora, korištenjem opreme i na drugi način koji nije nerazmjeran teret za onoga tko je to dužan omogućiti.

- Zakon o suzbijanju diskriminacije
- Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju OSI definira razumnu prilagodbu radnog mjesta
- Uključenost Zavoda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
- Centri za profesionalnu rehabilitaciju
- Važna uloga HZZ

Članak 5. Konvencije, koji je posvećen načelu ravnopravnosti i nediskriminacije, obavezuje države članice da preduzmu sve neophodne korake kako bi osigurale razumnu prilagodbu, s ciljem promoviranja ravnopravnosti i eliminiranja diskriminacije.

KPOSI – razumna prilagodba

Razumna prilagodba» znači potrebnu i prikladnu preinaku i podešavanja, koja ne predstavljaju nesrazmjerno ili neprimjereno opterećenje, da bi se takvo što u pojedinačnom slučaju, tamo gdje je to potrebno kako bi se osobama s invaliditetom osiguralo uživanje ili korištenje svih ljudskih prava i temeljnih sloboda na ravnopravnoj osnovi s drugima.

Sve mjere su usmjerene da OSI mogu prakticirati svoja temeljna prava i slobode – široka primjenljivost

Modifikacije i prilagodbe

Zahtjeva učinkovite mjere za osobu s invaliditetom

Usredotočena je na karakteristike pojedinca

Cilj je da se utvrde metode koje su najučinkovitije za uklanjanje prepreka

Usredotočena je na specifične prepreke s kojima se pojedinac suočava

Razumna prilagodba može za obveznike predstavljati neto korist umjesto tereta

Pristupačnost – Razumna prilagodba

Pristupačnost

Uklanjanje, prevencija prepreka za grupe OSI

Mjere pristupačnosti umanjuju ali ne uklanjaju nužnost provedbe razumne prilagodbe

Razumna prilagodba

Uklanjanje prepreka za OSI

Određene vrste razumne prilagodbe poboljšavaju pristupačnost

Snažna i interaktivna povezanost tih dviju obaveza

Nije dodatna usluga za OSI.
Nužna je kako bi se osigurali jednaki radni uvjeti kao za radnike bez invaliditeta.

Primjeri razumne prilagodbe radnog mjesta

- **Tehnička prilagodba** radnog mjesta i uvjeta rada: zbog vrste i težine invaliditeta potrebno prilagoditi uvjete rada u smislu uklanjanja arhitektonskih barijera te prilagodbom radnog mjesta s potrebnom tehničkom opremom.
- **Organizacijska prilagodba:** prilagodba radnog vremena, periodička rehabilitacija, rad na izdvojenom mjestu rada (rad kod kuće ili u prostoru koji nije poslovni prostor poslodavca) preraspodjela radnih zadataka.

Primjeri razumne prilagodbe radnog mjesta

- **Dodatni programi osposobljavanja i usavršavanja:** stjecanje teorijskog i praktičnog znanja potrebnog za obavljanje poslova jednostavnije složenosti, s težištem na praktičnom svladavanju i usvajanju potrebnih znanja i vještina radnih operacija manje složenosti programi za obnavljanje i dopunjavanje prethodno stečenih znanja i za stjecanje novih znanja, programi višega stupnja naobrazbe.
- **Stručna podrška:** radni asistenti i drugi oblici strune podrške.
- **Mjere podizanja razine svijesti:** usmjerene na socijalno okruženje kojima se promiče percepcije osi kao nositeljima ljudskih prava.

Mjere za poboljšanje primjene razumne prilagodbe

- Sustavno uključivanje stručnjaka iz udruga OSI i drugih eksperata u razvoj sustava i mjera razumne prilagodbe: izrada priručnika i provođenje stručnih savjetovanja za poslodavca
<https://www.zosi.hr/zavod/rehabilitacija/>
- Financijski poticaji za zapošljavanje OSI: koji moraju biti te razine da pokriju povišene troškova zapošljavanja OSI.

Mjere za poboljšanje primjene razumne prilagodbe

- Fleksibilnost u drugim oblicama podrške integraciji OSI: integracija OSI na tržište rada mora biti od koristiti za OSI: da osi zapošljavanjem ne gube određena prava (pravo na invalidsku i obiteljsku mirovinu i druge socijalne naknade); kombiniranjem raznih drugih naknada za izjednačavanje mogućnosti koji motiviraju OSI da aktivno traže posao bez straha od gubitka minimalnih sredstava potrebnih za izjednačavanje mogućnosti

Primjer dobre prakse

- VELIKA BRITANIJA
- *Obrazac za prijavu sadrži izjavu „Molimo javite nam ako vam je potrebna bilo kakva razumna prilagodba zbog invaliditeta kako bi vam se omogućilo prisustvovanje razgovoru ili što želite da uzmemo u obzir prilikom razmatranja vaše prijave.*
- *Razumna prilagodba odnosi se na primjerice tumače za znakovni jezik, mijenjanje vremena razgovora ili osiguravanje prostorijske udaljenosti za razgovor koja vam je pristupačna.*
- *Ako imate dodatnih pitanja o potrebama vezanim uz vaš invaliditet, kontaktirajte voditelja ljudskih potencijala. To neće biti diskriminirajuće“.*

Zaključak

- Obveze razumne prilagodbe imaju ključnu ulogu u podupiranju jednakosti i uključenosti OSI u područje zapošljavanja.
- Uključenost u dijalog OSI, predstavnika Zavoda/Centara i obveznika razumne prilagodbe.

Hvala na pozornosti

